

GRASSLANDHU

Fűhősök *Akcióban*

A gyepen javában zajlik az élet. De várj csak, mi is az a gyepek? Nem, nem a foci pályáról, és még csak nem is a kertben szépen nyírt fűről van szó. A gyepek, ahol mi lakunk, egy füves élőhely, megannyi állat és növény lakóhelye, akik mind hatással vannak egymásra. Ilyen a híres Pusztai is, de gyepekből sokféle van. Fontos, hogy ne csak fűre gondolj: vannak itt fák és cserjék is, és persze virágos növények. Az egész akkor igazán jó, ha változatos.

A játék, amire most hívunk, a mi életünkön keresztül mutatja be az otthonunkat: a gyepeket. Az élet itt sem habostorta, hiszen bármennyire is jó itt, számtalan veszély leselkedik ránk.

Kik vagyunk? Mi vagyunk a játék „fűhősei”, de most rád is szükség lesz, hogy életben maradjunk az év folyamán. Tedd próbára magad! Vajon elég bátor vagy ahhoz, hogy „végigélj” egy évet a gyepen?

Vágjunk bele, de csak kíméletesen!

Impresszum

Felelős kiadó:

Medgyesi Gergely Árpád – igazgató

© Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság 2026

Grafikai tervezés: Sarádi Gyöngyi

A kiadvány létrehozásában közreműködtek:

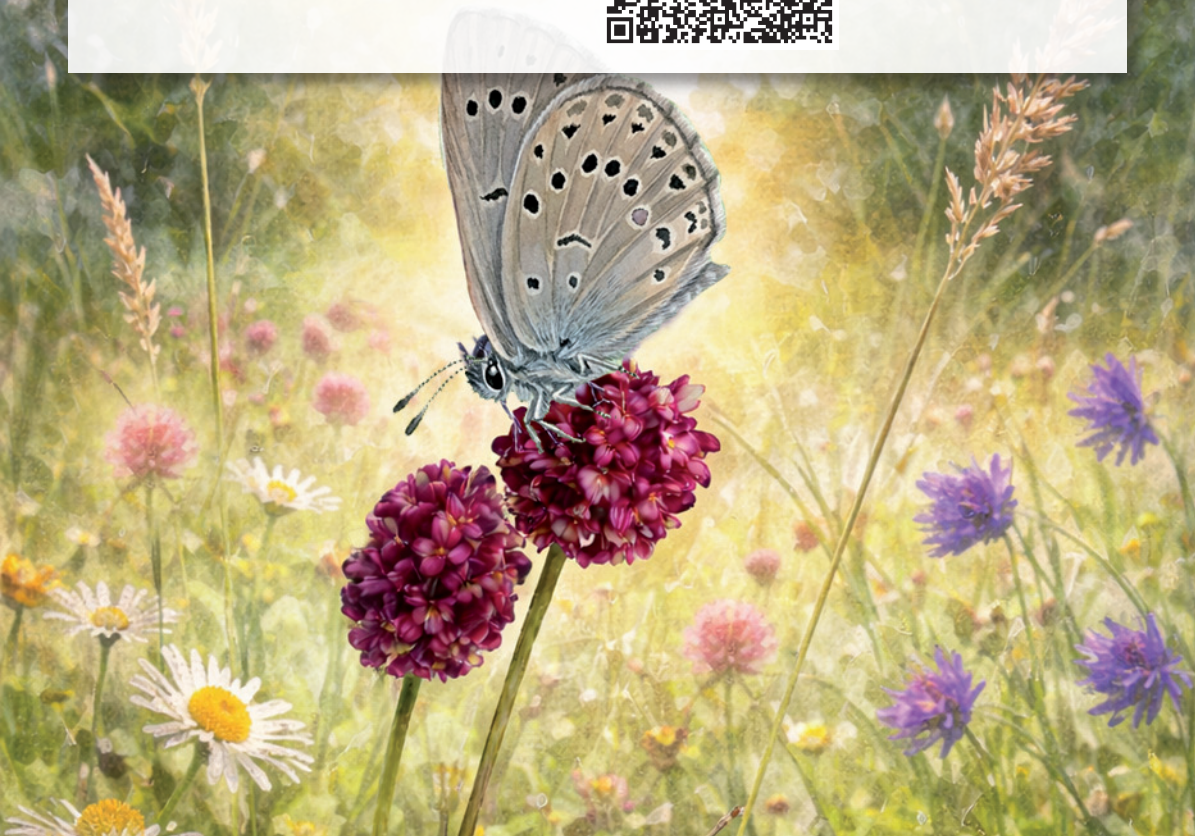
Az Európai Unió
társfinanszírozásával

Vérfű-hangyaboglárka (*Phengaris teleius*)

Mi lepkék, rendkívül sérülékenyek vagyunk, nem csak törékeny szárnyaink, hanem különleges életmódunk miatt is. A körülöttünk lévő növények számunkra táplálékként és élőhelyként is szolgálnak. De mindig vannak kivételek, ahogy közöttünk is előfordul néhány válogatos „különc”. Ők, ha nem találnak ízlésüknek megfelelő fogást, akkor továbbállnak, vállalva ezzel akár a pusztulás lehetőségét is. Épp ezért jó jel a természetben, ha jelen vagyunk.

A lepkék rendjét a legkülönlegesebbek közé tartozó fokozottan védett **vérfű-hangyaboglárka** képviseli. Olyan lápok és mocsárrétek lakója, ahol tápnövénye, az őszi vérfű is megjelenik. Jellemzőes egyedfejlődése során a hernyók nem kizárólag növényi eredetű táplálékot fogyasztanak, hanem a talajra ereszkedve hangyalárvákat és tojásokat is. Az imágók megjelenése július elejére tehető, de még augusztus végén is tapasztalható friss kelés, így a rajzás szeptember elejéig is eltarthat.

VÁLASSZ ENGEM A JÁTÉKBAN
ÉS ÉN LESZEK A TE FÚHÓSÖD!
Bővebben itt olvashatsz róluk:

Haris (Crex crex)

Mi, földön fészkelő madarak sokfélék vagyunk, de egy közös bennünk: életmódunkkal nagy kockázatot vállalunk. Költőhelyeinken ugyanis az emberek hatalmas mezőgazdasági gépekkel dolgoznak, amik elől se elmenekülni, se elbújni nem tudunk, sőt, még az sem segít, ha tojásainkat gondosan elrejtjük.

A földön fészkelő madarakat a fokozottan védett **haris** képviseli. Az Afrikából áprilisban hazánkba érkező madár rejtett életmódot folytat. Jelenlétére a hímek sajátos, éjjel hallható erős, reszelős hangjából lehet következtetni. A haris a nedves, vizenyős rétek, kaszálók jellegzetes madara, különösen kedveli az olyan területeket, ahol a párba állási időszakban a növényzet 50 cm-nél alacsonyabb, és jó takarást biztosító száraz kórósokkal szegélyezett.

VÁLASSZ ENGEM A JÁTÉKBAN
ÉS ÉN LESZEK A TE FÚHÓSÖD!
Bővebben itt olvashatsz róluk:

VÁLASSZ ENGEM A JÁTÉKBAN
ÉS ÉN LESZEK A TE FŰHŐSÖD!
Bővebben itt olvashatsz róluk:

Elevenszüelő gyík (Zootoca vivipara)

Mi, kétéltűek és hüllők ugyan védettek vagyunk, ám ez sem segít, hogy belopjuk magunkat az emberek szívébe. Sokan nem kedvelnek minket, ennek okát azonban nem tudjuk. Néhányunknak ugyan mérge is van, mégsem vagyunk veszélyesek az emberre, ha meglátjuk, inkább jó messziről elkerüljük. Télen a természettel együtt mi is visszahúzódunk a fák odvaiba vagy üregekbe, hogy a téli hideg hónapokat átvészeljük.

A hüllők osztályát a fokozottan védett **elevenszüelő gyík** képviseli. Ez a Kárpát-medencei jégkorszaki maradványfaj leginkább a nedves, hűvös mikroklimájú területek lakója. Nevének jelentése, hogy élő utódokat hoz a világra, ellentétben a legtöbb gyíkfajjal, melyek tojásokat raknak. Októberben száraz, fagymentes helyre húzódik, ahonnan március-áprilisban bújik elő. Leginkább a természetes élőhelyek kiszáradása, valamint azok méretének csökkenése veszélyezteti. Mivel igényli a párás, nedves közeget, a kiszáradások miatt hamar eltűnik egy élőhelyről. A sűrű növényzetű sásos, kákás területeken sokáig át tudja vészelni a víz hiányát, ilyenkor azonban olyan ragadozói jelennek meg, melyek egyébként nem jellemzőek élőhelyén, például a sün, a rézsikló vagy kisragadozók.

Közönséges ürgé (Spermophilus citellus)

Minket, egyszerű rágcsálókat, akik a föld felett vagy alatt tevékenykedünk, sokszor tévesen ítélnék meg. Azt gondolják, kártékonyak vagyunk, pedig épphogy segítünk a valódi kártevők eltüntetésében vagy a magok terjesztésében.

A rágcsálók rendjét a fokozottan védett **ürgé** képviseli. Elsősorban a nagy kiterjedésű, alföldi gyepterületeket, a kevésbé kötött talajokat kedveli, de a hegyi lelelők köves talajához is alkalmazkodhat. A huszadik század közepén hazánkban még kártevőként tartották számon, pusztításáért akár fizettek is. Élőhelyeinek megváltozásával – a legeltetés felhagyásával, a növényzet magasságának növekedésével – az ürgék fokozatosan eltűnnek a gyepokről.

VÁLASSZ ENGEM A JÁTÉKBAN
ÉS ÉN LESZEK A TE FŰHŐSÖD!
Bővebben itt olvashatsz róluk:

VÁLASSZ ENGEM A JÁTÉKBAN
ÉS ÉN LESZEK A TE FÚHÓSÖD!
Bővebben itt olvashatsz róluk:

Magyar kökörcsin (*Pulsatilla flavescens*, *P. hungarica*)

Mi, növények nagyon sokfélék vagyunk – mondhatni, mind igazi egyéniségek! De sajnos gyakran észre sem vesznek, eltaposnak, lekaszálnak, vagy előfordul, hogy saját rokonaink szorítanak ki minket. A gyepeken minden mindennel összefügg – minden élőlénynek megvan a maga szerepe.

A növények országát a fokozottan védett **magyar kökörcsin** képviseli. Szűk elterjedési területe miatt az endemikus (bennszülött) fajok közé soroljuk. Elsősorban a nyírségi homoki sztyeppréteket, erdősztyeppréteket, és a nyíltabb nyírségi mészkerülő homokpusztagyepéket kedveli, de megjelenik másodlagosan kialakuló nyírségi pionír rozsnokgyepeken is.

Élőhelyeinek igen jelentős részét évszázadok óta legeltetéssel hasznosítják. Sajnos veszélyben van, mert egyre kevesebb a természetes élőhelye – szántók, betolakodó növények és erdőtelepítések szorítják ki.

TAVASZ

1.

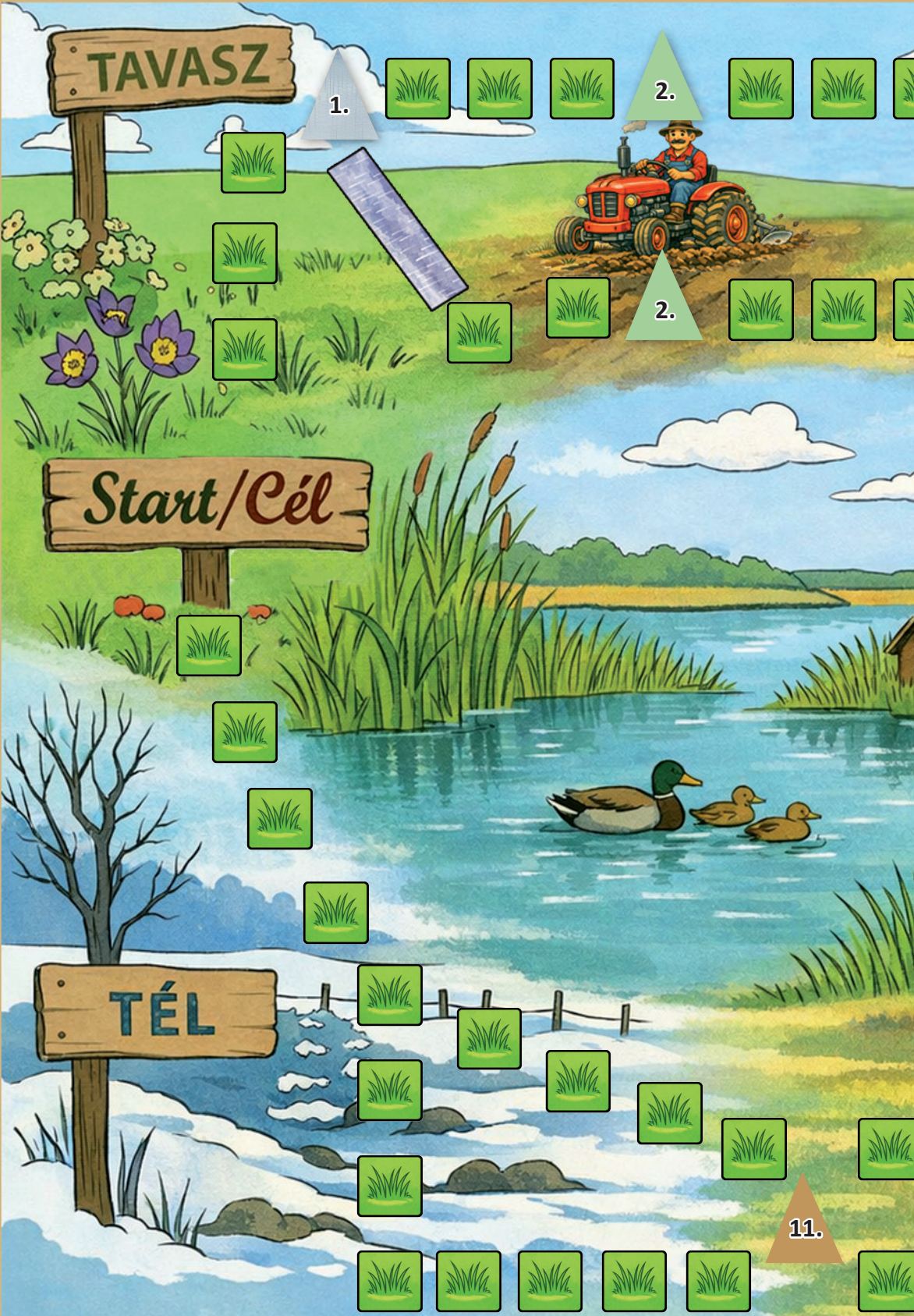
2.

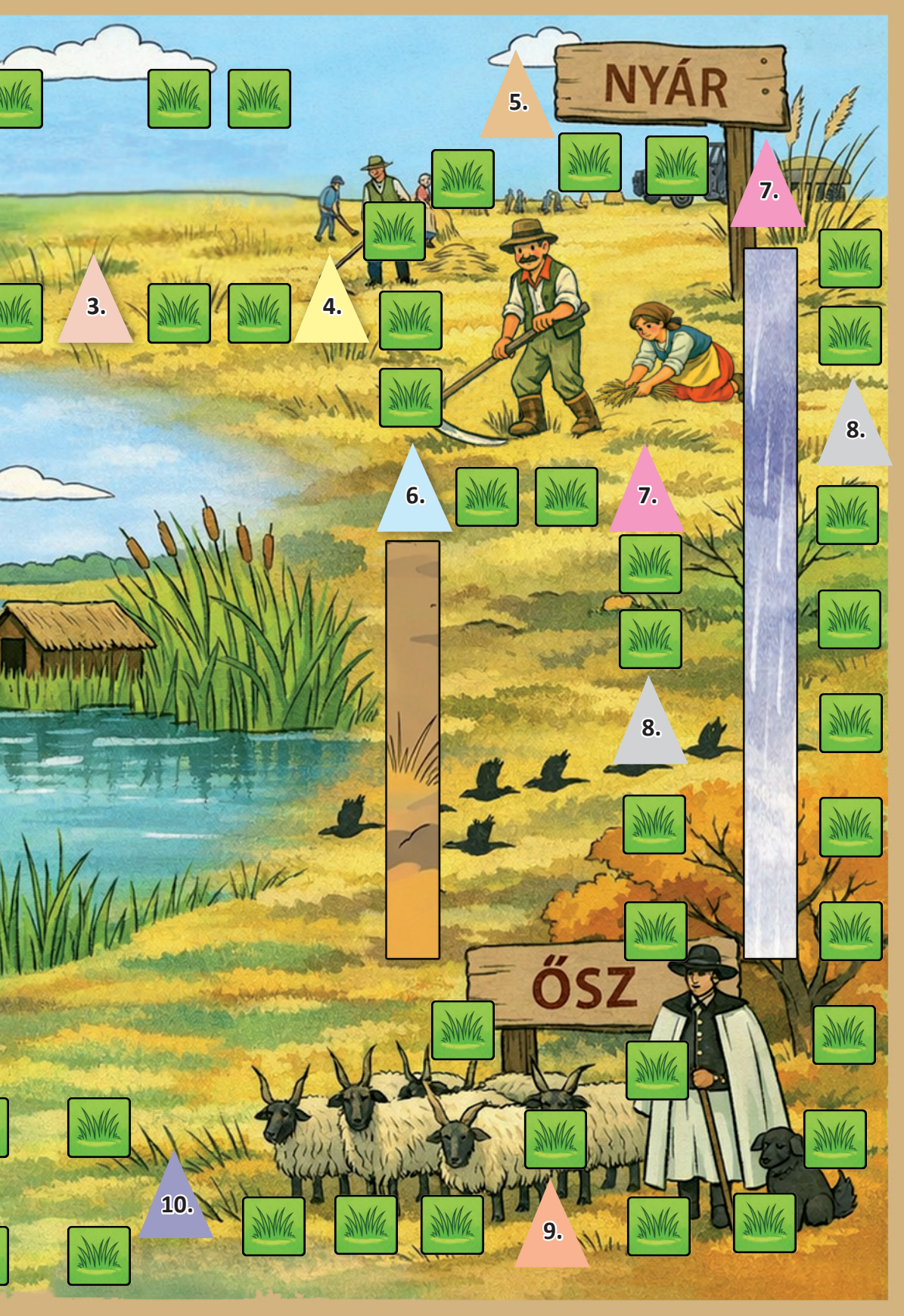
2.

Start/Cél

TÉL

11.

NYÁR

5.

7.

3.

4.

6.

7.

8.

8.

ŐSZ

10.

9.

Fűhősök akcióban

Alapszabályok:

- Klasszikus lépegetős, „Ki nevet a végén?” típusú játék, 2-5 fő részére.
- A kiválasztott FŰHŐSÖDET tedd a START mezőre, majd egy dobókocka segítségével járd végig a 4 évszakot.
- A számozott mezőkön a megállás KÖTELEZŐ, majd a szabálynak megfelelő feladat végrehajtását követően haladhatsz tovább a megadott irányba, így akadnak kitérők is a haladás során.
- Egyes mezők hátráltató tényezőket hordoznak még mások az előrehaladást segítik, de olyan is előfordul, hogy a játékosnak előlről kell kezdenie a játékot, vagy kimarad egy-egy körből.
- Juss el először a CÉL-ig, hogy megnyerd a játékot és a Te FŰHŐSÖD legyen a leggyorsabb!

A játék menete

A játékmester (bármely játékos) ismerteti az 5 játékos karaktert, így az első alkalommal játékosok egyúttal képet is alkothatnak a gyepes élőhelyek alapvető jellegéről. Ezek után a játékosok egymás között megbeszélik, ki melyik karaktert választja, illetve húzással/sorsolással is eldönthető.

Karakterek (FŰHŐSÖK):

1. Vérfű-hangyaboglárka
2. Haris
3. Elevenszülő gyík
4. Közönséges ürge
5. Magyar kökörcsin

A JÁTÉK CÉLJA

Végigélni egy szezont a gyepen, azaz a cél mezőt elérni. Itt minden játékos nyer, aki ügyesebb és nagyobb szerencséje van az hamarabb éri el az év végét.

A DOBÓKOCKA DOBÁSRÓL

A játékos a játéktéren egy dobókocka segítségével halad folyamatosan előre a mezőkön. A számozott mezőkön a megállás kötelező, majd az akció mezők leírásához tartozó feladatot a játékosnak el kell végezni a körében. A játékos köre fűmezőn vagy akciómezőn érhet véget, majd azt követően a következő játékos dob. Fontos, hogy az akciómezőhöz dobott szám értékét nem kell lelépni, annak értéke csak azt határozza meg, hogy a játékos merre lép tovább, hátráltatja, vagy segíti – e a haladását, esetleg újra kell kezdenie a játékot a START mezőről. A zöld fűmezőkön a haladás akadálytalan, a következő számozott akció mezőig. A CÉL mezőre pontos belépéssel, vagy áthaladással érkezik meg a játékos.

AKCIÓ MEZŐK:

START mező: Erről az mezőről indul minden Fűhős. Rakd ide a karaktered jelölőjét!

1. A tavaszi esők felfrissítik gyepes területeinket. Dobj a dobókockával. Ha páros számot dobtál, akkor haladj a vízfolt felé, mert az idei év csapadékosan indult. Ha páratlant, akkor lépj tovább a gyepen.

2. Sajnos feltörték a gyepet. Ahhoz, hogy túlélj, dobj a dobókockával! Ha 1-3-ast dobtál, akkor szerencséd volt, továbbhaladhatsz. Ha ennél nagyobb értéket dobtál, akkor sajnos téged is beszántottak, így vissza kell lépned a start mezőre.

3. Április 24-e Sárkányölő Szent György napja. E napon történik az állatok kihajtása a téli szálláshelyükről a gyepes területeinkre. Itt választhatsz, merre indulsz a következő körödben tovább.

4. Zajlik az élet a legelőn. A pásztorok legeltetnek, a tavasz a vége felé jár és kezd egyre melegebb lenni. Ilyenkor már a tavaszi vizek is szinte teljesen felszáradtak, és egyre nagyobb a kiszáradt fűtömeg. Dobj a dobókockával. Ha 1-3-ast dobtál, akkor továbbléphetsz a Nyár felé. Azonban, ha 4-6-ost dobtál sajnos a tűzfolt felé kell vened az irányt.

5. A túllegeltetés és az alullegetetés gyepes területeinken igen nagy kockázatot jelent. A Nyári meleg közeledtével az ilyen foltok nagyon sok veszélyt hordoznak a kis Fűhőseink számára. Dobj a dobókockával! Ha páros számot dobtál, akkor szerencséd volt és a pásztor jól végezte a dolgát, egyenesen haladhatsz a Nyár felé. Ha páratlan számot dobtál, akkor viszont a gondatlan legeltetés miatt a tűzfolt felé kell vened az irányt.

6. Tűz ütötte fel fejét a gyepen! Dobj a dobókockával! Ha 1-est dobtál, akkor nem sikerült elmenekülnöd a tűz elöl, lépj vissza az START mezőre. Ha 2-est, akkor sikerült elmenekülnöd a vízpart felé, azonban a nehézkes mozgás miatt 1 körből kimaradsz. Ha 3-6-ost dobtál, akkor a gyep felé sikerült kimenekülnöd, s ott folytathatod az utadat.

7. Megkezdődtek a kaszálások! Dobj a dobókockával! Ha páros számot dobtál, akkor sikerült BŰVÓSÁVOT találnod! Ha páratlant, akkor sajnos 1 körből kimaradsz és a bűvósávon kívül kell folytatnod az utadat.

8. Nyári időjárásunk szélsőséges manapság. Azonban egy frissítő zápor mindig jól jön ilyenkor. Dobj a dobókockával, ha páratlant dobtál, akkor sajnos felhőszakadás és óriási széllel érkező zivatarláncba kerültél, így amíg megszáradsz, kimaradsz egy körből. Ha párost dobtál, akkor pont megfelelő csendes zápor után kellemes üde időre ébredsz, így felfrissülve dobhatsz még egyet!

9. Megkezdődött az őszi madárvonulás. Ha haris karakterrel vagy, akkor kezdhetsz te is felkészülni a megfelelő teledőhely eléréséhez szükséges tápanyag bevitelre, így a következő körben akadálytalanul haladhatsz tovább! Ha növény, hulló, emlős és lepke karakter vagy akkor dobj egy dobókockával! Páratlan dobás esetén sajnos kimaradsz egy körből.

10. Szent Dömötör napján október 26-án tartják néphagyomány szerint a Behajtás ünnepet. Itt választhatsz, merre indulsz tovább a következő körödben.

11. Sajnos a gazdasági érdek és a kíméletes tél eleji időjárás miatt gyepes területeinkre egyre jellemzőbb a téli legeltetés gyakorlata. Dobj a dobókockával! Ha páros számot dobtál, akkor téged nem ért taposási kár. Azonban ha páratlan számot dobtál, akkor egy körből kimaradsz.

CÉL mező: Beértél a CÉL-ba, GRATULÁLUNK a Fűhősödnek!

www.grasslandlifeip.hu

grassland@hoi.hu

fb.com/grasslandlifeip

+36 / 1 36 28 100

Pannon gyepek és kapcsolódó élőhelyek hosszú távú megőrzése a Priorizált Akció Tervben foglalt intézkedések megvalósításával.

A LIFE IP GRASSLAND-HU

(LIFE17 IPE/HU/000018)

projekt az Európai Unió LIFE programjának támogatásával valósul meg.